18. ՎԸԵՍԿԵ ՋԱՄԸ

Ինիս ա, չինիս մին զորբա տղամարթ ա ինիս։ Էտ տղատ մին օր տանան տուս ա կյաս, քյինիս հանդը։ Կյաս ա տրսնաս տոնը, պենը սաղ թըլանած, տարած։

— Հա՜յ, հարա՜յ, էս հի՞նչ պեն ա, էս հինչ նաղլ ա, վեր իմ կըլոխս ա եկալ։

Ժողովուրթը թա՜.— Պա ասել չը՞ս, փլան տեղը մին թարա՜-քյամա կա, ընդրանք եկեն թըլընեցեն...

Էտ տղան եր ա կրնաս, քյինիս թուշ բիդի էտ թարաքյամանս։ Էլ մին պեն չըսես, լհա՜ սուվթա՜ խոսկը պարիյոր ա տաս, ըսես.— Պա ինձ ծրեզ հընգեր չը՞ք յոր օնել։

Ընդրանք էլ ըսես ըն, թա՜.— Տասնըմին չինինքյ, տասներկունը ինինքյ, մինա՜կ քյինիլ պիտիս մին էրկու վեդրա՜ ճուր պիրիս, ետնան։

Տա ասում ա.— Ճուրը պիրիլը շատ տիժա՜ր ա։

Էտ տղան համ իտի յա ըսես, համ էլ յոր ա ունես էրկու վեդրա՜, քյինիս ճրի։

Լհա՜ ուղիս ա թա՜ ճուր յոր օնե, տրսնաս ա տրերան մինը թուշած եկավ, տղեն յախան փոնից, թա՜.— Հո՞ր ըս տրնես էտ ճուրըտ։

Ըտրեղ կըռեվ ա տրոնաս։

Էտ տղան տրան լհա՜ ուղիս ա, թա՜ սպանե, մին էլ տրսնաս ա, էլ մարթ չիկա։ Լհա՜ քըշտեն մին վրեսկե շամ ա վեր ընգած։

Էտ տղան յոր ա ունես, թա՜ տանե բըզարումը ծախե, մին էլ մին ջուհուդ տուս ա կյաս, շառավ տաս, թա՜.— Էտ իմ պապու ջամն ա։

Կործը սուգի յըն տաս։

Սուգը ըսես ա.— Թ՚ վեր կարես էտ ջամեն մընան մի օրիշ ջամ էլ պիրիս, էն վախտը էտ ջուհուգեն կախ ընք տըլական, վեր պիրիս վեչ, էն վախտը քյըեզ ընք կախ տըլական։

Տղան օղի, չօղի պիտի քյինի ճարի։

Եր ա կընաս օխտը տըրնեն մալըհաթ տըսնաս, քյինիս։

Շատ ա քյինիս, խրեգյ ա քյինիս, մին շենում մին պռավու տան ղոնաղ ա ընգնես։ Տա տըսնաս ա էտ կնեգյը շատ տուխուր։ Հըրցնես ա, թ՚.— Ա՛ մար, խե տուխո՞ւր ըս, հի՞նչ ա պըտահալ։

Պառավը թ՚.— Բա՛լաս, պա մեր թաքավերեն տղան մըեռալ ա, էս ա էրկու տարի յա միշտ քըշէրը ջ՚հիլ-ջհուլ չասավոյ ըն կըղնես հերթավ, մինչև ռութանան։ Ծեքյին մինը կյաս ա, լոխճին կուտուրես։ Թ՚ հի՞նչ պեն ա, ըտել չի գյիդվ՚աս։

Էտ տղան եր ա կընաս, քյինիս թաքավերեն կոշտը, ըսես. — Թաքավերն ապրած կենա, էս քըշեր էլ յըես ըմ քյիննական չասավոյ կենամ։

Ըտեղ թաքավերը ծրծըղես ա, ըսես.— Լ՚ավ կինի։

Տղան ըսես ա.— Ինձ հետե մին փոս էլ կըտրել տվեքյ, մին ճպատ էլ տվեքյ, մինակ վեր էս պենը կըլոխ պիրիմ, հինչ վեր օղիմ, պիտի տաք։

Ուրուր խոսկ ըն տաս։ Էտ տըղան քըշերը քյինիս ա թաքավերեն տղեն հ՚անգյիստին քշտեն փոսը նի մննես։

Մին էլ ա տըսնաս սհաթի տասներկուսին սաղ աշխարքը տուրուր եկավ, մին ծիավեր թռչից, եկավ թուշ էտ հ՚անգյիստին կոշտը, շալլաղը հանից, մին գ՚ոնում թխելավը քարը տեն կըցրավ, մին էլ թխեց, վրեղը քաշվից, թաքավերին տղան տուս եկավ, ուրուր նըհետ խուսեցեն, ետնան էլհա շըլլաղավ թխից, լոխ ուրա՚ն տրեղը եկավ։ Մինակ քարը ծոռ վեննը կացավ։

Էտ թեավուրը ուզես ա, թ՚ հլա՚ թռչի, փոսան էտ տղան տուս ա կյաս, ըտրան յախան փռնես.—Լ՚ավ ըմ քթ՚ալ, վրեննը կաց։ Տահանք ուրուր նհետ կըռրեվ ըն ընես։

Էտ տղեն օժը հըխտես ա, լհա՚ ուզիս ա, թա սպանե, գյիրթ տըսնաս ա էլ մարթ չիկա, մինակ շալլաղը քըշտեն վեր ընգյած։

Էտ տղան շալլաղը յոր ա ունես քյինիս թաքավերեն կոշտը, ըսես.— Եք նհաշ տամ, թ՚ հո՞ւնց ա տըղատ սըղանալու։

Սաղ ժողովուրթեն ծեն ա տաս, էտ շալլաղավը թխես, թաքավերեն տըղան եր ա կընաս, սըղընաս։

Էտ տըղան ետ ա տըռնաս թաքավերեն ըսես.— Է՛լ չի քու շ՚ահիլ, ջհուլիդ նհախ տեղան կըտորիլ տաս։

Թաքավերը հրրցընես ա.— Պա հի՞նչ տամ, վեր տրղաս սը-
ղրցրալ ըս։

Էտ տղան ջամը հրնես ա, թա.— Իստի մին ջամ տո։

Թաքավերը մնաս ա սառած, թա.— Էտ վրեսկե յա, էտ էն
ջադու ըխնկորանցը շամն ա, մրեղ ինիլ չի։ Ուղիս ըս քշրդքավտ
մին վրեսկե տամ։

Տղան յոր չունես, եր ա կրնաս քյինիս։

Շատ ա քյինիս, խրեգյ ա քյինիս, մին օրիշ շհաբ ա նի մննես,
տրսնաս ժողովուրթը լոխ տուղնը կուտրրվես։

— Էս հի՞նչ ա, հի՞նչ չի։

Թա.— Պա ասել չը՞ս, ալյերը ծովեն էն մին ընգյունան ա կյաս,
սաղ թափվես ծովեն մաչը, դյիդաս չընք, թա էս հի՞նչ զորութուն ա։

Էտ տղան քյինիս ա թուշ թաքավերեն կոշտը, ըսես.—Թաքա-
վերը ապրած կենա, էս դոնումս էլ յրես ըմ քյննական, ալյերը պիրիմ,
վեր պիրիմ, մինակ հինչու օղիմ, ինձ բիդի տաս։

Խոսկ ըն տաս ուրուր։ Էտ տղան քյինիս ա պրախոդ նրստես,
հայդա ծովեն էն անդյունը։

Լհա քյինիս ըն պրախոդը ալյերավ լցնես, պիրիս, ծովեն մաչավը
տուս ընես տեղը, տրսնաս ա պրախոդը ըսես ա, թա լհա պրրանվե։
Ցիշիս ա, տրսնաս, լհա մինը վրեննավը կուփի յա տաս, թա լհա
տակրն անե։ Էտ տղան կրզնվես ա, թա լհա վեր ընցնե փանդավը
արան սպանե, մին էլ տրսնաս ա էլ մարթ չիկա, մինակ մին մուտա-
նա ընդալ ա պրախոդեն մաչը։ Էտ տղան յոր ա ունես։ Ըսկսես ըն
ալյեր պիրիլը։ Ժողովուրթը սովա ըզրդվես ա։

Թաքավերն ըսես ա.— Հի՞նչ տամ։

Տղան թաքավերեն անա մինակ մին շամ ա ուղիս, շամն էլ
նշանց ա տաս։

Ամմա թաքավերն ըսես ա.— Օնինքյ վեչ։ Օրիշ պեն օղե։

— Պեն չի հարկավեր։ Տղան անց ա կրնաս, փոխրփեշման քյի-
նիս։ Վեց տարեն թամամ ա ինիս, ուղիս ա քյինի տոն, մին էլ յիշիս
ա տրսնաս մին հասար, մաչին լավ-լավ պալատնե։ Դրրբրզան
պինաս ա լհա նի մրննես, տրսնաս վեչ մին մարթ չիկա։ Մինակ մին
տան մին լավ ստոլ սարքած, ամմա մարթ չիկա։

Տղան ըսես ա.— Հալբաթ ըստեղ մին պեն կա։

Կյողլ ա կրնաս տռանը մղակումը, տրսնաս, ըհը՛, ճրղրվրղը
ընդավ։ Տասնրէրկու ախչիդյ եկեն, պար եկեն, ստոլեն չորս ընգյունեն
նրստոտեցեն, սկսեցեն կյինի խմելը։ Սուվթա ստաքանը մին ախ-
ճիդյ խմես ա, թա. — Ցրես կխրմիմ էն քաջ տղեն կյենացը, վեր

վախ չունե, սաղ քյարվանը ծարավ կըտորեցե, լհա՜ էտ տղան օղից, թա՜ ինձ սպանե, զոռավ փախե, ըզըդվեցե, մինակ ջամս ծեռքաս ընդավ։

Էրկունջի կյենացը մին օրիջ ախչիգյ խմես ա, թա՜.— Յրես կխըմիմ էն քաջ տղեն կյենացը, վեր սաղ քաղաքը ուրա՜ն թաքավերեն ծեռքավը կուտորել ըմ տվալ, մինակ մին քաջ տղա եկավ, թա՜ լհա՜ ինձ ըսպանե, զոռավ փախե, մինակ ջալլաղս ծեռքաս ընգավ։

Իրեքինջի կյենացը մին օրիջ ախչիգյ ա խմես, ըսես.— Յրես էլ կխըմիմ էն քաջ տղեն կյենացը, վեր սաղ քաղաքը տունը կուտուրվես ըն իլա՜լ, լհա՜ մին քաջ տղա օղից, թա՜ պրախոդեն կլխեն ինձ ըսպանե, վխելաս փախե, ծեռքես մուտանան ընգավ պարախոդը։

Խմես ըն, եր կընաս պար կյաս, թա՜ լհա՜ նստին, էտ կյողլ կացած տղան ուդիս ա, թա ճաքվե, տունս ա կյաս ըսես.— Յրես էտ հա՜մա՜ն տղան ըմ։

Էտ ըխճկերքյը հըվըտաս չըն, թա՜.— Սոտ ըս ըսես։

Տղան տունս ա ունես ջամն էլ, ջալլաղն էլ, մուտանան էլ լոխ ըտրանց նշանց տաս։ Ըտրանք մընաս ըն շըշկըլված։ Ուդիս ըն, թա՜ էտ տղեն կլխավը ջոռ տան։

Հըրցնես ըն.— Պա հո՞ւնց ըս եկալ, էտ հի՞նչ պեն ա։

Տղան հանգամանք լոխ պըտմես ա։ Էտ ըխճըկերքը, ամմեն մինը տունս ա ունես իրեք ջամ, տաս էտ տըղեն։

Տղան մնաս ա շա՜շված։ Լհա՜ իրեք ջամ ա յոր ունես, ըսես. — Պա հո՞ւնց քյինիմ, ա ըխճըկերքյ, ախեր... Վա՜ղա՜նս թամամ ա։

Էտ ըխճըկերքըն ըսես ըն.— Մեր ծիավը քյինի, մին էլ եք։

Էտ տղան եր ա ինիս մին կյա՜րմուր ծի, թռչիս, քյինիս ուրա՜ն հա՜մա՜ն ջըհա՜րը։ Տըսնաս ա լհա՜ կախաղանը հաղըր, վեր պիտի կախ տան տասնըմին հընգյերունցը։ Տըղան ըտրանց կոջտն ա քյինիս, ջամերը նհաշ տաս։ Էտ վեր տըսնաս ըն, սոտ ըսելի հետե ջուհուդեն կախ ըն տա՞ս։ Տղան ուրա՜ն տասնըմին հընգյերունցը յոր ա ունես, քյինիս բիդի էն ըխչըկերքը։ Ընդեղ պիծի սխչիգյը ինքյն ա յոր ունես, ամմա մնացածը տաս ուրա՜ն տասնըմին հնգյերունցը, ամմեն մինը մինինն նըհետ փըսըկես ըն, մին լա՜վ հըրսանեքյ ընես, ըտրեղ լա՜վ ըպրես։